

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Підручники

1. Горілий А.Г. Історія соціальної роботи в Україні: Курс лекцій. – Тернопіль, 2001. – 66 с.
2. Мигович І.І. Соціальна робота (вступ до спеціальності). – Ужгород, 1997. – 190 с.
3. Основы социальной работы: Учебник / Отв. ред. П.Д.Павленок. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Инфра-М, 2001. – 395 с.
4. Слабошпицький М.Ф. Українські меценати: Нариси з історії української культури: Навч. видання. – Б.м., 2001.
5. Социальная работа / Под ред. проф. В.И.Курбатова. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – 576 с.
6. Соціальна робота в Україні: перші кроки / Під ред. В.Полтавця. – К.: Видавничий дім “КМ Асадеміа”, 2000. – 236 с.
7. Тетерский С.В. Введение в социальную работу: Учебное пособие. – М.: Академический проект, 2001. – 496 с.
8. Фирсов М.В. История социальной работы в России: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 1999. – 256 с.

Монографії та колективні видання

9. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку / Р.Х.Вайнола, А.Й.Капська, Н.М.Комарова та ін. – К.: Академпрес, 1999. – 122 с.
10. Давня українська література: Хрестоматія / Упоряд. М.М.Сулима. – 2-ге вид., переробл. і доп. – К.: Освіта, 1993. – 576 с.
11. Добročинність в Україні: минуле, сучасність, майбутнє / Авт.-упоряд. В.Халецький. – К., 1998. – 54 с.
12. З історії соціального захисту населення на Миколаївщині: Добірка матеріалів / Під заг. ред. Ю.О.Шклярського. – Миколаїв, 2000. – 40 с.
13. Кульчицький С.В., Шаталіна Є.П. Становище дітей в Україні у 1931-1933 рр.: Документальна розповідь. – К.: АН УРСР; Ін-т історії, 1989. – 26 с.
14. Хорунжий Ю. Українські меценати: Добročинність – наша риса. – К.: Видавничий дім “КМ Академія”, 2001. – 137 с. (у книзі містяться життєписи таких вітчизняних добročинців, як Тарновські, Галагани, Смиренки, Чикаленки, Рильські та інші).

Періодичні видання

15. Аалтонен Е. Система соціального захисту і соціальної освіти у Фінляндії // Соціальна політика і соціальна робота. – 1998. – №1-2. – С. 31-38.
16. Андрей *Шептицький* // В кн.: Слабошпицький М.Ф. Українські меценати: Нариси з історії української культури: Навч. видання. – Б.м., 2001. – С. 326-245.
17. Андрійів В. Соціальне страхування: історія проблеми // Соціальний захист. – 1999. – №2. – С. 43-51.
18. Андрущенко Т. Щедрість *Симиренківського роду* // Сучасність. – 2000. – 9 вересня. – С. 126-132.
19. Багацький В., Голод І. Меценатство в Україні (IX-XVIII ст.) // Українська культура. – 1993. – №11-12. – С. 3. (Про меценатство Д.Галицького, Володимира Васильковича, К.В.Острозького, роль меценатства для історії та культури України).
20. Барінова У. *Бродские*: підприємці та меценати // Капітал. – 1996. – №6. – С. 24-25.
21. Бачук А. Про місію Нансена на Миколаївщині // Південна правда. – 1990. – 16 листопада.
22. Биржа труда // Фортуна. – 2000. – Декабрь (№8). (З історії існування бірж праці у радянські часи).
23. *Василь Симиренко* – найвидатніший український добротворець // День. – 2000. – 8 вересня. – С. 8.
24. Васильєва О. З історії милосердя // Соціальний захист. – 1994. – №4. – С. 71-72.
25. Вечерський В. Меценатство української еліти в Глухівський період гетьманщини // Сучасність. – 1997. – 3 березня. – С. 35-44. (Про меценатську діяльність гетьманів).
26. Використання шведського та іншого зарубіжного досвіду соціальної роботи в системі соціального захисту населення Миколаївської області // Соціальний захист. – 2000. – №9. – С. 45-47.
27. Водопьянов Е. Доставка бедным людям пособий всякого рода (структура благодійних закладів Російської імперії на 1898 р.) // Военно-исторический журнал. – 2002. – №4. – С. 60-62.
28. Володислав *Федорович* // В кн.: Слабошпицький М.Ф. Українські меценати: Нариси з історії української культури: Навч. видання. – Б.м., 2001. – С. 224-226.
29. Ворона М. З турботою про людину // Скиф (Миколаїв). – 2004. – 28 січня. (Про діяльність Миколаївської обласної служби

- зайнятості).
30. Гедройц А. Алая роза – символ молчання // Деловая жизнь. – 1999. – №3. (Про *М.О.Гедройца*, мецената у галузі культури, який, зокрема, сприяв відкриттю у 1814 р. Миколаївського Художнього музею).
 31. Гузенко Ю.І. Діяльність “Товариства взаємної допомоги прикажчиків-християн м. Миколаєва” у 1894-1914 рр. // Наукові праці. Т. І. – Миколаїв: МФ НаУКМА, 1998. – С. 31-35.
 32. Гузенко Ю.І. Діяльність Миколаївського благодійного товариства на поч. ХХ ст. // Краєзнавчий Альманах. Вип. І. – Миколаїв, 2001. – С. 20-21.
 33. Гузенко Ю.І. Діяльність Миколаївського товариства допомоги бідним євреям на початку ХХ століття // Історія. Етнографія. Культура. Нові дослідження. III Миколаївська обласна краєзнавча конференція. – Миколаїв: Атол, 2000. – С. 338-390.
 34. Гузенко Ю.І. Діяльність благодійних товариств Миколаєва наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. // Наукові праці: Збірник. – Миколаїв: МФ НаУКМА, 2000. – Т. 5: Історичні науки. – С. 42-47.
 35. Гузенко Ю.І. Миколаївський Особливий комітет піклування про народну тверезість на зламі століть // Історія. Етнографія. Культура. Нові дослідження. IV Миколаївська обласна краєзнавча конференція. – Миколаїв: Атол, 2002. – С. 132-141.
 36. Дем’яненко Н.М. Генеза соціальної роботи в Україні // Постметодика. – 2001. – №2.
 37. Дмитрієнко М., Ясь О. Благодійність як атрибут громадянського суспільства: історія і сучасність // Розбудова держави. – 1994. – №6. – С. 37-44. (Розглядається історія благодійності з часів античності до наших днів за кордоном та в країнах СНД).
 38. Дмитро *Троцинський* // В кн.: Слабошпицький М.Ф. Українські меценати: Нариси з історії української культури: Навч. видання. – Б.м., 2001. – С. 100-104.
 39. Дядькова Н. Нова пенсійна реформа в Польщі // Праця і зарплата. – 2000. – №37 (жовтень).
 40. Заради однієї мети // Історичний календар: щорічник. – К., 1999. – С. 175-177. (Про меценатство *Є.Чикаленка*).
 41. Зезина М.Р. Система социальной защиты детей-сирот в СРСР // Педагогика. – 2000. – №3. – С. 58-67.
 42. Зільберман Е. Меценатство Ніжинської вищої школи // Демократична Україна. – 1996. – 26 вересня. (Про меценатство

- братів Безбородьків).
43. Зінченко А. Безпритульність як соціальне явище (до історії розв'язання проблеми) // Соціальна політика і соціальна робота. – 1998. – № 1-2. – С. 78-85.
 44. Иванов Е. “Орден милосердия” матери Терезы // Освіта. – 1999. – №8. – С. 20.
 45. Иван *Харитоненко* // В кн.: Слабошпицький М.Ф. Українські меценати: Нариси з історії української культури: Навч. видання. – Б.м., 2001. – С. 188-194.
 46. Інтерв'ю для газети “Літературна Україна” (загальний огляд меценатства і благодійництва в Україні) // В кн.: Слабошпицький М.Ф. Українські меценати: Нариси з історії української культури: Навч. видання. – Б.м., 2001. – С. 10-17.
 47. Как Й. Громадянин і соціальна система // Соціальна політика і соціальна робота. – 1997. – № 2-3. – С. 60-68. (Соціальна служба в Данії).
 48. Калениченко Н.П., Ільченко Ж.Д. Роль земств у впровадженні навчання рідною мовою в народній школі України (кінець ХІХ – початок ХХ ст.) // Укр. істор. жур-нал. – 1994. – № 1.
 49. Карпова-Черемис Л. Феномен українського меценатства // Народна армія. – 2002. – 2 березня. – С. 7. (Згадується про Г.Ц.Мецената, В.Великого, Я.Мудрого, І.Мазепу, А.Шептицького, подружжя Галаганів та ін.).
 50. Кирило *Розумовський* // В кн.: Слабошпицький М.Ф. Українські меценати: Нариси з історії української культури: Навч. видання. – Б.м., 2001. – С. 77-89.
 51. Клематович И., Скоч А. Благотворительность в России: уроки истории: (XVII-XIX вв.) // Воспитание школьников. – 1999. – №4. – С. 49-51.
 52. Ковалинский В. За меценатство – титул дворянина // Галицькі контракти. – 2000. – 25-31 дек. (№52). – С. 12. (Меценатство сімей *Тереженків*, *Дегтєревих*, *Бродських* та ін.).
 53. Ковалинський В. Лицар ордена людинолюбців // Вітчизна. – 1998. – №3. – С. 51-54. (Про *М.А.Тереженка*).
 54. Коробейник Н., Варницький В. Пенсійна реформа по-угорськи // Праця і зарплата. – 2001. – №16. – С. 5.
 55. Котов Л. Простая святая *Мать Тереза* // Лицо века. – 1997. – №39 (сентябрь). – С. 20-23.
 56. Кравченко І. Патріот, інженер, меценат // Урядовий кур'єр. – 1999. – 11 грудня. – С. 8-9. (Про *В.Симиренка*).

57. Ксенз Л. Не ради наживи (Меценати ХІХ ст.) // Компаньон. – 1999. – 1 листопада (№44). – С. 53-56. (Про І.Фундуклея, родину Терещенків, Г.Галагана, М.Дегтерева, аналіз мотивів діяльності цих та інших благодійників).
58. Курінна Т. Благодійницька діяльність родини **Симиренків** у ХІХ – на початку ХХ ст. // Історія України. – 2002. – №11 (березень). – С. 4-6.
59. Литовченко В. Скарб **Василя Тарновського** // Україна молода. – 2002. – 5 червня. (Колекціонер і меценат).
60. Ліньов А. Міжнародна допомога голодуючим на Миколаївщині у 1921-1923 роки // Щотижня. – 2003. – 14 травня.
61. Людина на всі часи // Урядовий кур'єр. – 2001. – 22 грудня. – №239. – С. 8. (Про **Є.Чикаленка**).
62. Мартинчук Л. Швеція – країна соціально захищених громадян // Соціальний захист. – 2000. – №9. – С. 47-50.
63. Матвеев А. Роде красний і пресвітлий (**Тарновські**: життя і діяльність) // Київ. – 1994. – №10. – С. 158-165.
64. Матвеева Ю. Преса і соціальний захист працівників освіти і культури // Соціальний захист. – 1999. – №6. – С. 76-78.
65. Мигович І. Історичні корені й традиції благодійництва // Соціальний захист. – 1996. – №4. – С. 78-87.
66. Михайло **Миклашевський** // В кн.: Слабошпицький М.Ф. Українські меценати: Нариси з історії української культури: Навч. видання. – Б.м., 2001. – С. 74-76.
67. Надточій Б. Пенсійне страхування в Україні: історичний аспект // Соціальний захист. – 2000. – №3. – С. 54-58.
68. Надточій Б., Яценко В. Пенсійне забезпечення в Україні: історичний аспект // Україна: аспекти праці. – 2000. – №1. – С. 8-15.
69. Ніколаюк Т. Соціальне забезпечення робітників України у 1929-1934 рр. // Соціальний захист. – 1999. – №2. – С. 74-76.
70. Ніколаюк Т. Функціонування деяких складових системи соціального захисту робітників України у 1934-1938 рр. // Соціальний захист. – 1999. – №7. – С. 59-62.
71. Олександр **Безбородько** // В кн.: Слабошпицький М.Ф. Українські меценати: Нариси з історії української культури: Навч. видання. – Б.м., 2001. – С. 92-97.
72. Олександр **Поль** // В кн.: Слабошпицький М.Ф. Українські меценати: Нариси з історії української культури: Навч. видання. – Б.м., 2001. – С. 182-187.

73. Павло *Потоцький* // В кн.: Слабошпицький М.Ф. Українські меценати: Нариси з історії української культури: Навч. видання. – Б.м., 2001. – С. 228-234.
74. Пашенцева С. Дамское попечительство // Былое. – 1997. – №9. (Про жіночі благодійні товариства ХІХ – поч. ХХ ст.).
75. Пенсійне забезпечення в різних країнах // Українська інвестиційна газета. – 1998. – 17 березня. – С. 6-7. (Французька, німецька, японська, чилійська моделі, пенсійне забезпечення в США).
76. Петро *Сагайдачний* // В кн.: Слабошпицький М.Ф. Українські меценати: Нариси з історії української культури: Навч. видання. – Б.м., 2001. – С. 54-62.
77. *Платон Симиренко* – підприємець і меценат // Урядовий кур'єр. – 1999. – 5 червня. – С. 10.
78. Подарунок на всі часи // В кн.: Слабошпицький М.Ф. Українські меценати: Нариси з історії української культури: Навч. видання. – Б.м., 2001. – С. 30-36. (Про *Галишку Гулевичівну*, фундаторку Київської братської школи).
79. Про заходи до подальшого поліпшення працевлаштування і матеріально-побутового стану інвалідів Вітчизняної війни // Південна правда. – 1948. – 11 серпня.
80. Разинкин Е. Знаменосцы милосердия // Новый век. – 2002. – №3-4. – С. 40-46. (Про Миколаївський військово-морський шпиталь).
81. Рожков А. Беспризорники // Родина. – 1997. – №9. – С. 70-76. (Про дитячу безпритульність та її ліквідацію в радянській Росії).
82. Семигіна Т. Володимир Полтавець і школа соціальної роботи (про школу соціальної роботи в КМА) // Соціальний захист. – 2001. – №7. – С. 49-52.
83. Слабошпицький М. Українські меценати // Березіль. – 2001. – №1-2. – С. 124-151; №3-4. – С. 115-142.
84. Сорокин В. Истоки социальной работы на Николаевщине // Фортуна. – 2000. – Декабрь (№8).
85. Стремецька В.О. Методи ліквідації дитячої безпритульності та бездоглядності у 1920-1930-ті роки (на матеріалах Миколаївщини) // Наукові праці: Науково-методичний журнал. Т. 27. Вип. 14. Історичні науки. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П.Могилу, 2003. – С. 102-106.
86. Теперман В.А. Пенсионные реформы в Латинской Америке // Проблемы прогнозирования. – 1998. – №4. – С. 135-147.
87. Трубич С.Ю., Швець В.Є. Формування системи соціального

- страхування (про пенсійну систему в США, Англії, Швеції) // *Фінанси України*. – 2000. – №2. – С. 110-114.
88. У традиціях Мазепи, Терещенка... // *Українська культура*. – 1992. – №10-11. – С. 3.
89. **Харитоненко І.** // В кн.: Слабошпицький М.Ф. Українські меценати: Нариси з історії української культури: Навч. видання. – Б.м., 2001. – С. 188-194.
90. Чернівський В., Петрівська Є. Українське меценатство: відродження традицій // *Освіта*. – 2000. – 14-17 червня (№27). – С. 9.
91. Черняхівська П. Меценатство гетьмана *І.Мазепи* // *Пам'ять століть*. – 2000. – №4. – С. 39-50.
92. Чумаков В. Імперія // *Огонек*. – №4 (ноябрь). – С. 29-31. (Про *Абрикосових*).
93. Шапаренко В. Меценатська діяльність родини *Галаганів* // *Хроніка*. – 2000-2001. – Вип. 41-42. – С. 386-394.
94. Шкляж І., Миnych Д. Николаевские мадонны // *Краснознавчий альманах*. – Вип. І. – Миколаїв, 2001. – С. 3-9. (Про першу у світі сестру милосердя – *Дашу Севастопольську*).
95. Шклярський Ю.О. Становлення системи соціального захисту на Миколаївщині // *Миколаївщині – 65: становлення, розвиток, перспективи*. Матеріали обласної науково-практичної конференції 19 вересня 2002 р. – Миколаїв: Атол, 2002. – С. 65-78.

Довідникові видання

96. Антологія соціальної роботи: В 5 т. – Т. 1. Історія соціальної допомоги в Росії / Сост. М.В.Фирсов. – М.: Сварогъ – НВФ СПТ, 1994. – 288 с.
97. Антологія соціальної роботи: В 5 т. – Т. 2. Феноменологія соціальної патології / Сост. М.В.Фирсов. – М.: Сварогъ – НВФ СПТ, 1995. – 400 с.
98. Антологія соціальної роботи: В 5 т. – Т. 3. Соціальна політика і законодавство в соціальній роботі / Сост. М.В.Фирсов. – М.: Сварогъ – НВФ СПТ, 1995. – 544 с.
99. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2001. – 1440 с.
100. Даль В.И. Толковый словарь русского языка. Современная версия. – М.: ЗАО Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2001. – 736 с.

101. Ожегов С.И. Словарь русского языка: Ок. 57000 слов / Под ред. докт. филол. наук, проф. Н.Ю.Шведовой. – 16-е изд., испр. – М.: Рус. яз., 1984. – 797 с.
102. Советский энциклопедический словарь / Гл. ред. А.М.Прохоров. – 3-е изд. – М.: Сов. энциклопедия, 1985. – 1600 с.
103. Социологический энциклопедический словарь. На рус., англ., нем., фр. и чешском яз. Редактор-координатор Г.В.Осипов. – М.: Издат. Группа ИНФРА-М – НОРМА, 1998. – 488 с.
104. Шость Н.В. Енциклопедія права для кожної сім'ї: Домашній юрист. – Т. I, II. – Миколаїв: Вид-во “ТЕТРА”, 2001. (В енциклопедії містяться тексти усіх міжнародних та вітчизняних документів з прав людини).